

In memoriam Winiefred Van Killegem

Het Laatste Nieuws 5 september 2014 Tekst: Bart Bartolomivis

10

vrijdag 5 september 2014

Het levensverhaal

Vandaag Winiefred Van Killegem °13 mei 1939 †1 september 2014

Ze verschijnen elke dag in de krant. Doorgaans onopvallend, maar vaak ook opmerkelijk. Vanaf vandaag zoomen we elke vrijdag in op één overlijdensbericht dat onze aandacht trok. Op geheel eigen manier reconstrueert reporter BART BARTOLOMIVIS samen met familie en vrienden het rijke, wonderlijke leven van de overledene — bekend of onbekend.

Vlaanderen is z'n 'kruidenvrouwtje' kwijt. Winiefred Van Killegem, die 27 boeken schreef en 3.000 lezingen gaf over kruiden en oude gerechten, is op 75-jarige leeftijd overleden. Met haar hutsepot van humor, fantasie en kennis van zaken wist ze massa's te begeisteren. Van de boerinnenbond tot het kruim van de culinaire wereld.

Winiefredis Ida Pharaïde Van Killegem werd vlak voor de oorlog — de tweede — geboren. Haar vader was kleermaker, haar moeder erg streng. Winiefred zelf, die door haar gekke naam en graatmagere gestalte vaak werd aangezien voor jongen, was erg schuchter. En slim. Maar studeren mocht niet. Wel elke dag van Sint-Laurens naar Eekdo, naar de koekjesfabriek. Al te vaak ontsnapte ze echter naar een heel andere, magische wereld. De wereld van Meetje Ida, haar grootmoeder die stilaan op haar laatste beentjes liep. Meetje Ida was een arme weduwe met vier kinderen, twee koeien en een geit. En ook een estamineetje, 'De Korenbloem' genaamd, waar de plaatselijke notabelen dagelijks hun drupje veel dronken. Tot de noen. Dag en nacht stond daar een pruttelende kruidenketel op het vuur. Naar die stank werd men van beide en vertoegzogen, want Meetje Ida's drankjes en zelfjes waren wereldvermaard in het wijde Meetjesland. Meetje Ida, de goede heks. Die steevast flauwviel in de zondagsmis en dan enkel met haar eigen 'Eau des Carmes' bijgebracht kon worden. Aan de vuile blaadjes met magische kruidenrecepten die na haar dood op zolder opdoken, zou Winiefred Van Killegem haar leven lang schatplichtig blijven. Toen op een dag Jef verscheen, de zingende frontman met de banjo en de bles van The Frascatis, kon Winiefred pas echt ontsnappen. Naar Gent, de grote stad. Van Sint-Laurens nam ze enkel de foto van Meetje Ida mee. En hun twee dochters, van wie de eerste Annemarijke had moeten heten, maar bij de aangifte zaten Jef's benevelde gedachten meer bij Caterina Valente, de beroemde zangeres. Winiefred was furieus. Bij hun tweede dochter kreeg hij een briefje mee, met daarop in drukletters 'Geertrui', naar de heks uit Veere.

TUPPERWARE

In Gent ging het voor de wind. In geen tijd werd Winiefred het uithangbord van 'Pâtisseries Damme', de poepchique bakkerij aan de Nederkoeter. Maar ze kon niet stilzitten. In haar bleekblauwe Simca begon ze het ganse land te doorkruisen. Het waren de gouden jaren van Tupperware. Haar party's waren echte happeningen. In Diksmuide overtuigde ze eens een sceptische boer van de onoverwoestbaarheid van haar waren met zijn eigen tractor. Maar meer en meer werden haar plastic potjes overschaduwd door wat ze erin stopte. Gewaagde lekkernijen die ze geestdriftig overal liet proeven. Overdag bezocht ze als medisch informateur voor de Duitse farmaceutische firma 'Heel' artsen, labo's en apothekers. Langzaam begonnen de kiemen die Meetje Ida gezaaid had, wortel te schieten. Het begon haar te dagen dat niet elk kwaaltje een ziekte was, waarvoor pillen soelaas brachten. Waarom bijvoorbeeld je grauwe gezicht niet insmeren met yoghurt en bieslooksap? Of korianderconfituur met rode bieten, om shopaholics te genezen?

Op haar 49ste ging ze herboristische studeren. En had ze haar roeping gevonden. «Je wil niet weten wat ze allemaal in mijn soep draait», lachte Jef soms groen. Haar donkerpauzige brouwsel van kaasjeskruid en spuitwater scheen niet te drinken te zijn. Maar haar zeven kleinkinderen kraaiden van de pret als mémé zich weer eens als heks verkleedde had. Haar dochters zagen het meewarig aan. Nochtans hadden die haar stiekem voor de televisie ingeschreven. In 1988, lang voor de tsunami van tv-koks roerde enkel Etienne Cocquyt in de potten van de BRT. De filmploeg van 'Kwizien' trok naar Wondelgem, om Winiefred kruidenboekjes te zien bakken. Maar na de schijnbaar bijzonder jolige opnames, haalden uiteindelijk haar likeurtjes het scherm. Cocquyt was verbluft. Zij moest een boek schrijven. Maar daar voelde de boerin uit

Winiefreds grote passie zat vervat in haar bijnaam: 'kruidenvrouwtje'. Foto: Koen

Voor elke kwaal had ze een receptje

Sint-Laurens maar weinig voor, en dus schreven ze haar eersteling 'Goed eten met kruiden' samen. De media hadden Winiefred Van Killegem ontdekt en zonden haar niet meer loslaten. De aanvragen voor lezingen en kookdemonstraties waren niet bij te houden. Jef werd haar manager. Hij regelde alle paperassen, na het stofzuigen en de afwas. Winiefred zelf was altijd onderweg, in haar kruidentuon op wielen. Toen Jef later ziek werd, verhuisden ze nog naar Tremelo, dicht bij hun dochters. Zijn dood was een

grote klap, maar Winiefred bleef onverbetterlijk optimistisch. En niet te houden, in woorden noch daden.

TINA TURNER

Haar presentaties bereidde ze steevast meticuleus voor. Met peterselle van wal steken, deed het altijd goed. Als ze de aandacht dreigde te verliezen, ging ze zachter praten om dan plots iets als 'Bouillonblokjes buiten!' te bulderen. En iedereen was wakker. Energiek als Tina Turner, haar heldin, wist ze het publiek te

prikkelen met een waterval aan weetjes. Met een lichte aardbeienjam en lievevrouwebedstro kreeg je alle vrouwen zalig zoet. Van basilicum werden de heren leutig en van kweepeer nog meer man. Met maanzaad gingen ze slapen en van salie werden ze slap. Een beetje cabaret, maar nooit gratis of zweverig. Ze ging om raad bij professoren, die niet te beroerd waren om bij haar hetzelfde te doen. De 3.000 lezingen die ze in haar leven gaf, entertainden een wel heel bont publiek. Elk jaar in juni had ze haar eigen fاندagen. Met meer dan 50 bussen kwamen ze naar haar tuin in Wondelgem. Om er gratis te proeven, en vooral: om haar boeken te kopen. Die boeken — 27 in totaal — schreef ze 's nachts. Stuk voor stuk bestsellers, die ze overal verkocht, samen met een vaste schare volgelingen die haar tafel vol Tupperware hielpen klaarzetten. Op de Boekenbeurs kon je haar kraam niet passeren of ze had je een boek verpatst. «Zie mij nu», genoot ze, «een lelijk oud wijf, maar bij mij staat er meer volk dan bij Pascale Naessens of Goedele Liekens.» Haar commerciële talent was enorm. «Tuurlijk wil ik mijn lezers gezond houden», knipoogde ze. «Anders zouden ze nooit mijn volgende boek kunnen kopen.» De redacteur die van de uitgever haar teksten moest verfraaien, lachte ze letterlijk weg. Vlaams en volks moesten haar woorden blijven. Pretentieloos.

MONTIGNAC

Hoewel ze met de jaren verfijnder werd, erudierter ook, bleef die brute boerin uit het Meetjesland nooit ver weg. Klomk het niet, dan botste het maar. En toch was ze bloednervus voor die ene 'Ochtendkuren'. Dat ze het hard te verduren zou krijgen, was zeker. En daarbij, haar Frans was niet zo goed. Maar op voorhand had ze al beslist gehakt van Michel Montignac te maken, met wie ze live op de radio in het kruit moest treden. De zelfgenoegzaamheid van die toen onaantastbare dieetgoeroe stond haar niet aan. Zijn kruistocht tegen de aardappel al helemaal niet. «Gij zult nooit oud worden als ge geen patatten eet», fulmineerde ze in gebroken Frans. Dik tien jaar

Zie mij nu. Een 'oud wijf', maar bij mij staat er meer volk dan bij Goedele Liekens en Pascale Naessens

WINIEFRED GENIET VAN AANDACHT OP BOEKENBEURS

later was hij dood. Na de uitzending ging ze wel nog met hem op de foto, maar van harte was het niet. Journalisten smulden van haar. Terwijl haar dochters hun hart vasthielden, deed hun moeder niets liever dan de voorgekauwde scenario's van talloze radio- en tv-producties in de war sturen. Wie om een quote verlegen zat, belde gewoon even Winiefred. Dat deed zelfs 'De wereld draait door', waarna ze overspeeld werd door aanvragen uit Nederland. Op een congres in Groningen zette ze ooit de zaal op stelten. De 200 patattenboeren waren dol op haar, niet enkel omdat ze zo leuk mollullen tegen moleculen zei, maar omdat ze verdomd goed wist waarover ze het had, in dat ongezuurd en o zo sappige taaltje van haar. Bij een smaaktest wist zij als enige 19 van de 20 aardappelvariëteiten te onderscheiden. Op kookbeuren stond ze geheel zichzelf te wezen aan haar eiland, te midden van reuzen als Pierre Wynaets, Sergio Herman, Wout Bru en Peter Goossens. Toen die laatste Winiefred eens in zijn 'Hof van Cleve' uitnodigde, liet ze hem niet misverstaan: «Enkel als jij zelf die veel te dure rekening betaalt.» Als ze ergens binnenkwam, stond de keuken in rep en roer. De jonge garde van sterrenkoks liep hoog op met de volkse kruidenvrouw. Hans Meus, broer van, was haar protégé. Van zijn 'Gempemolen' — die zij doodleuk 'Gembarmolen' noemde — was ze meter. Samen schreven ze ook een boek. Over knollen.

LEPELTJE CHAMPAGNE

Winiefred zei wel eens dat ze voor alles een receptje had. Voor aambeien, zweetvoeten, aften of de hik. En gekschereerd — heel anders dan haar vriend, dokter Le Compte — dat ze misschien wel 100 ging worden. De laatste twee jaar ging haar lichaam kwakkelen. Kanker. En daar bleek geen kruid tegen gewassen. Ook de chemo niet, hoewel die haar nog even tijd gaf, voor al die plannen. Tot de laatste snik diepteerde ze nog driftig verhaaltjes en recepten, maar haar allerlaatste boek, over Meetje Ida, raakte niet af. Plots was ze daar met haar laatste verrassing: stiekem gekoelde PrévotEAU-Perrier voor iedereen. Ze slurpte er zelf acht lepeltjes van. Winiefred overleed op 1 september, thuis. Het weer was goed en de vogels floten. Typisch haar, naar het schijnt. Ze werd 75. Haar in intieme kring begraven, zal niet mogelijk zijn.